

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU – 4101-020-03/2014

P/14/124

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

ul. Okopowa 7, 20-022 Lublin

T +48 81 461 31 20, F +48 81 461 31 11

llu@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-112, 20-001 Lublin 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/124 – Skuteczność przyjętych procedur i podejmowanych działań w celu ograniczenia prawdopodobieństwa wystąpienia w Polsce afrykańskiego pomoru świń.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie.
Kontroler	Dariusz Barej, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 92219 z dnia 17 września 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Powiatowy Inspektorat Weterynarii we Włodawie, 22-200 Włodawa, ul. Suchawska 5, zwany dalej „Inspekcją”, „PIW” lub „Inspektoratem”.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Andrzej Puchala, Powiatowy Lekarz Weterynarii we Włodawie od 23.03.1999 r. (dalej: „PLW”). (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Działania podjęte przez PLW zabezpieczały obszar powiatu przed wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń (dalej: „ASF”)¹. Opracowano i aktualizowano plan gotowości zwalczania tej choroby² oraz realizowano program³ mający na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym ASF. Rzetelnie przeprowadzono spis stad i zwierząt po stwierdzeniu zakażeń ASF w Polsce. Prowadzono akcję informacyjną i kontrolowano stada w zakresie zabezpieczenia epizootycznego realizując rozporządzenia Wojewody Lubelskiego⁴. Dla przemieszczanych świń wydawano pozwolenia i świadectwa zdrowia.

Prowadzono prawidłowo rejestr podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną, który jednak w sześciu (2,7%) przypadkach nie zawierał informacji określonej w art. 11 ust 2 pkt 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt⁵, tj. zakresu jakich zwierząt dotyczy prowadzona działalność. Realizując Program wczesnego wykrywania ASF, nie pobrano trzech próbek od świń poddanych ubojowi na użytek własny

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie. W niniejszym wystąpieniu zastosowano ocenę opisową.

² „Polski weterynaryjny plan gotowości zwalczania Afrykańskiego Pomoru Świń na poziomie Powiatu Włodawskiego ASF-Plan” (dalej: „ASF Plan”).

³ „Program mający na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń oraz poszerzenie wiedzy na temat ryzyka wystąpienia tej choroby na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej” (dalej: „Program wczesnego wykrywania ASF”), wprowadzony od 2.07. do 31.12.2013 r. na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 stycznia 2014 r. w sprawie wprowadzenia programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym ASF oraz poszerzenie wiedzy na temat ryzyka wystąpienia tej choroby na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 115), dalej: „rozporządzenie w sprawie wprowadzenia Programu wczesnego wykrywania ASF” oraz od 01.01.2014 r. do 31.12.2014 r. na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie wprowadzenia w 2014 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie” (D. U. poz. 996).

⁴ Rozporządzenie z 7 sierpnia 2013 r., rozporządzenie z 14 listopada 2013 r., rozporządzenie z 17 lutego 2014 r.

⁵ Dz. U. z 2008 r., Nr 213, poz. 1342 ze zm.

w gospodarstwach, do czego zobowiązywał ust. 3.2.2. pkt 3 załącznika do rozporządzenia w sprawie wprowadzenia Programu wczesnego wykrywania ASF.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu
faktycznego

1. Zabezpieczenie Polski przed wystąpieniem ASF

1.1. Rejestr podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną⁶, zawierał informacje określone w art. 11 ust. 2 pkt 1-5 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt. W sześciu przypadkach (pozycje: 41-46) jako rodzaj prowadzonej działalności określono: przewóz zwierząt, obrót zwierzętami, skup zwierząt, nie podając jednak zakresu, to jest jakich zwierząt dotyczy prowadzona działalność, co było wymagane przepisami art. 11 ust 2 pkt 3 wymienionej ustawy.

(dowód: akta kontroli str. 4-23, 26)

PLW wyjaśnił, że wprowadzał dane do Rejestru podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną w oparciu o wzór zawarty w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 stycznia 2012 r. w sprawie rejestru podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną⁷ oraz na podstawie poz. 28 i 61 załącznika do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 października 2008 r. w sprawie sposobu ustalania weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego⁸.

Wprowadzając dane do rejestru, w ocenie NIK należy uwzględnić fakt, że zgodnie z art. 4 ust. 1 i 2 wymienionej ustawy podmiot prowadzący działalność nadzorowaną, z wyłączeniem działalności, o której mowa w art. 1 pkt 1 lit. o, jest obowiązany spełniać wymagania weterynaryjne określone dla danego rodzaju i zakresu prowadzonej działalności nadzorowanej, a środki transportu będące przedmiotem działalności nadzorowanej lub wykorzystywane do jej prowadzenia muszą spełniać wymagania weterynaryjne, zdrowotne, higieniczne, sanitarne, organizacyjne, techniczne lub technologiczne, zabezpieczające przed zagrożeniem epizootycznym, epidemicznym lub zapewniające właściwą jakość produktów.

(dowód: akta kontroli str. 24-25)

PIW korzystał z danych Systemu Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt (SIRZ) Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (dalej: „ARiMR”). Pięciu spośród 10 pracowników PIW posiadało autoryzowany dostęp do SIRZ.

(dowód: akta kontroli str. 4-23, 26, 275-277)

1.2. W okresie od 1 lipca do końca roku 2013 zgodnie z ust. 3.2.2. pkt 1 „Programu wczesnego wykrywania ASF”, pobrano 32 próbki krwi od świń żywych z 27 stad⁹ oraz próbki ze stad, w których padło powyżej 5% świń (od pięciu żywych i 18 próbek narządów wewnętrznych od świń padłych), ponadto 299 próbek krwi od odstrzelonych dzików i sześć próbek narządów wewnętrznych od dzików padłych. Wszystkie wymienione próbki krwi oraz narządy wewnętrzne świń i dzików zostały zbadane w Państwowym Instytucie Weterynaryjnym – Państwowym Instytucie Badawczym w Puławach (dalej: „PIW-PIB w Puławach”).

(dowód: akta kontroli str. 154-155)

Łączne wydatki na realizację Programu wczesnego wykrywania ASF w 2013 r. wyniosły 93.680 zł i zostały przeznaczone na:

⁶ Rejestr zawierał 224 pozycje.

⁷ Dz. U. poz. 128.

⁸ Dz. U. Nr 193, poz. 1193 ze zm.

⁹ Pobierano maksymalnie trzy próbki ze stada.

- badania w PIW-PIB w Puławach – 91.268 zł,
- koszty wydruku ulotek informacyjnych – 400 zł,
- koszt pobierania prób i dojazdu – 1.850 zł,
- odbiór odpadów – 162 zł.

Analiza dokumentów księgowych na kwotę 40.394 zł (43,1%) wykazała, że wydatki do poszczególnych kategorii zaliczono zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 17 stycznia 2014 r. w sprawie wprowadzenia programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym ASF oraz rozporządzeniem z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych¹⁰.

(dowód: akta kontroli str. 105-106, 156-161)

W okresie od 1 stycznia do końca września 2014 r. pobrano 13 próbek od świń z stad (od 11 żywych i 2 padłych), ponadto 279 próbek krwi od odstrzelonych dzików i 6 próbek narządów wewnętrznych od dzików padłych.

Łączne wydatki na realizację Programu wczesnego wykrywania ASF w okresie od 1.01.2014 r. do 30.09.2014 r. wyniosły 99.399 zł i zostały przeznaczone na:

- badania w PIW-PIB – 81.892 zł,
- koszty wydruku ulotek informacyjnych – 411 zł,
- koszt dojazdów i pobrania próbek – 459 zł,
- test immunoperoksydazowy – 151 zł,
- test immunobloting – 292 zł,
- opryskiwacze dwulitrowe – 433 zł,
- kombinezony i płaszcze foliowe – 1.729 zł,
- koszty paliwa – 1.397 zł,
- koszt spisu trzody – 11.986 zł.

Wydatki do poszczególnych kategorii zaliczono zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie wprowadzenia w 2014 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej "Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie"¹¹.

(dowód: akta kontroli str. 234-249)

Zakaz uboju świń na użytek własny w gospodarstwie obowiązywał od 7 sierpnia 2013 r. na podstawie § 3 pkt 4 rozporządzenia nr 2 Wojewody Lubelskiego z dnia 7 sierpnia 2013 r. w sprawie zarządzenia środków w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń na terytorium Białorusi i możliwości jego przeniesienia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej¹². Zakaz obowiązywał do dnia 20.02.2014 r. Projekt Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym ASF, PIW otrzymał z Wojewódzkiego Inspektoratu Weterynarii w dniu 17.09.2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 175-199)

PLW poinformował hodowców, Starostwo Powiatowe, Biuro Powiatowe ARiMR i inne instytucje o zakazie uboju świń na użytek własny w gospodarstwie, a także zapoznał lekarzy weterynarii zatrudnionych w PIW oraz wyznaczonych na podstawie umów z Programem wczesnego wykrywania ASF i rozporządzeniami Wojewody Lubelskiego.

¹⁰ Dz. U. z 2014 r. poz. 1053 ze zm.

¹¹ Dz. U. poz. 996.

¹² Dz. U. Woj. Lub. poz. 3697.

Z postępowań wyjaśniających¹³ prowadzonych przez pracownika PIW w sprawie uboju świń na użytek własny w gospodarstwach wynika, że co najmniej w trzech przypadkach istniała możliwość pobrania materiału do badań w kierunku ASF od tych zwierząt¹⁴. Zwłaszcza, że na podstawie wymienionych postępowań wyjaśniających oraz informacji uzyskanych od PLW ustalono, iż wszystkie świny poddane ubojowi na użytek własny w gospodarstwach były badane w kierunku włośnicy.

Według ust. 3.2.2. pkt 3 załącznika do rozporządzenia w sprawie wprowadzenia Programu wczesnego wykrywania ASF – w strefie I urzędowy lekarz weterynarii pobiera próbki od świń poddanych ubojowi na użytek własny.

PLW w sprawie braku pobierania próbek od świń poddanych ubojowi na użytek własny w gospodarstwie i ich badania w kierunku ASF przy okazji badań w kierunku włośni, wyjaśnił, że próbki do badania w kierunku włośnicy rolnicy przynosili po dokonaniu uboju, a tusze były rozebrane. Umowy zawarte pomiędzy lekarzami i PLW zobowiązywały wyznaczonych lekarzy do sprawowania kontroli nad ubojem zwierząt rzeźnych, w tym wykonywanie badań w kierunku wykrywania włośni na terenie gminy.

(dowód: akta kontroli str. 105-152, 278-283)

Po zakończeniu postępowań wyjaśniających w sprawie świń poddanych ubojowi na użytek własny w gospodarstwie, PLW nie nakładał kar pieniężnych za łamanie tego zakazu, do czego był zobowiązany na podstawie art. 26 ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego oraz § 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 26 maja 2010 r. w sprawie wysokości kar pieniężnych za naruszenia przepisów o produktach pochodzenia zwierzęcego¹⁵. PLW wyjaśnił, że odstąpił od nakładania kar ze względu na wyjaśnienia właścicieli i okoliczności w jakich doszło do uboju. Pracownicy zajmujący się tymi sprawami uznali że nie ma podstaw do wymierzania kar pieniężnych.

(dowód: akta kontroli str. 153, 209-215)

1.3. ASF Plan, został opracowany 18.08.2003 r. i zatwierdzony przez Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii w dniu 26.08.2003 r. Od 2003 r. ASF Plan był wielokrotnie uaktualniany. Ostatnia aktualizacja miała miejsce we wrześniu 2014 r. Określał m.in. strukturę, organizację i zakres odpowiedzialności Zespołu Kryzysowego przy Powiatowym Lekarzu Weterynarii¹⁶ oraz zadania pozostałych organów i jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za zwalczanie ASF w Polsce. Nie zawierał planu szkoleń wymaganego przez art. 54 ust.2 pkt 6 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt. Oględziny wykazały, że Inspektorat wyposażony jest w środki ochrony osobistej (m.in. kombinezony ochronne, buty gumowe) oraz odpowiednią ilość chemicznych środków dezynfekcyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 27-101, 219, 220)

¹³ na podstawie art. 10 § 1, art. 50 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 267 ze zm.) i art. 11a ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. Nr 17, poz. 127 ze zm.).

¹⁴ Uboj wykonany 21.09.2013 (wet. nr identyfikacyjny 067363745), właściciel D.K. oddał materiał do badania w kierunku włośni w dniu 22.09.2013 r. do „gabinetu weterynarii we Włodawie”, ubój wykonany 4.10.2013 r. (wet. nr identyfikacyjny 035682780) przez właściciela G.J., który powiadomił o uboju lekarza weterynarii obsługującego gospodarstwo, ubój wykonany 10.12.2013 przez właścicieli A. i M. M. (brak weterynaryjnego numeru ewidencyjnego), lekarz zatrudniony w PIW był na miejscu uboju i mógł pobrać materiał w kierunku badania ASF.

¹⁵ Dz. U. Nr 93, poz. 600.

¹⁶ W skład Powiatowego Zespołu Kryzysowego przy Powiatowym Lekarzu Weterynarii wchodził: przewodniczący, zastępca przewodniczącego, koordynator – sekretarz, grupa ds. diagnostyki terenowej ASF, pobierania i przygotowania prób – dwie osoby, grupa ds. zabezpieczenia terenu – dwie osoby, grupa ds. wyceny wartości użytkowej zwierząt (rzeczoznawcy) – trzy osoby, grupa ds. likwidacji zwierząt i innych materiałów – dwie osoby, grupa ds. nadzoru nad utylizacją zwłok zwierzęcych – dwie osoby, grupa ds. czyszczenia, deratyzacji, dezynsekcji i dezynfekcji – trzy osoby, zespół analizy zagrożeń – dwie osoby, zespół monitoringu – cztery osoby, obsługa administracyjna – dwie osoby.

PLW wyjaśnił, że plany szkoleń sporządzane są dla całego Inspektoratu i przechowywane są razem ze świadectwami ukończenia szkoleń, listami obecności w oddzielnej teczce w celu łatwiejszego dostępu przy sporządzaniu sprawozdań do GIW i Departamentu Służby Cywilnej.

(dowód: akta kontroli str. 102-104)

Plan szkoleń na 2013 r. przewidywał następujące szkolenia dotyczące ASF:

- 1) aktualna sytuacja w Europie w związku z pojawieniem się zagrożenia ASF na terenach zachodnich dawnego ZSRR – prezentacja audiowizualna, objawy chorobowe, zwalczanie i sposób zachowania się na wypadek podejrzenia zarażenia (I półrocze),
- 2) aktualna sytuacja w Europie w związku z pojawieniem się zagrożenia ASF na terenach zachodnich dawnego ZSRR – prezentacja audiowizualna, objawy chorobowe, zwalczanie i sposób zachowania się na wypadek podejrzenia zarażenia (II półrocze),
- 3) ćwiczenia wojewódzkie zwalczania ASF (II półrocze).

W 2013 r. (30.09.2013 r.-4.10.2013 r.) PLW i J.K. – starszy inspektor weterynarii ds. zdrowia i ochrony zwierząt, uczestniczyli w wojewódzkich ćwiczeniach zwalczania ASF, od stycznia do września przeprowadzili następujące szkolenia lekarzy weterynarii pracowników PIW oraz prowadzących praktykę prywatną: w dniach 4 stycznia, 5 marca, 4 kwietnia, 25 czerwca, 9 września z zakresu sytuacji epizootycznej, monitoringu i zwalczania chorób zakaźnych w tym ASF, zagrożenia i postępowania w przypadku ASF, wydawania świadectw zdrowia.

W dniu 17.01.2014 r. przeszkolonych zostało 15 sołtysów w zakresie m. in. zagrożenia ze strony ASF i ubojów na potrzeby własne.

W maju i czerwcu 2013 r. PLW przesłał drogą pocztową informację¹⁷ o możliwości wystąpienia na terytorium Białorusi ASF. W pismach opisano podstawowe informacje na temat ASF (drogi zakażenia, objawy, zapobieganie chorobom). Zobowiązano posiadaczy świń do informowania PIW o zachorowaniach.

W dniu 17 stycznia i 26 lutego 2014 r. lekarze weterynarii – pracownicy PIW oraz prowadzący praktykę prywatną zostali przeszkoleni w zakresie: monitoringu, zagrożeń i postępowania w przypadku podejrzenia występowania ASF, omówiono sytuację epizootyczną w związku z uznaniem powiatu włodawskiego za obszar objęty ograniczeniami. W dniach 19-20 lutego 2014 r. przeprowadzono szkolenie hodowców i producentów świń z powiatu włodawskiego na temat ASF (występowanie, sposoby zapobiegania i zwalczania).

(dowód: akta kontroli str. 275-277)

1.4. Wprowadzone przez Wojewodę Lubelskiego rozporządzenia obowiązujące od 7.08.2013 r. do 20.02.2014 r. nakładały się z realizacją Programu wczesnego wykrywania ASF. PLW w ramach kontroli środków zapobiegawczych rozprzestrzenianiu się ASF prowadził akcję informacyjną i kontrolował stada świń w zakresie zabezpieczenia epizootycznego. W dniu 27.09.2013 r. zwrócił się do wójtów gmin powiatu włodawskiego, Burmistrza Włodawy, Powiatowego Biura ARiMR, Powiatowego Zespołu Doradztwa Rolniczego, Starostwa Powiatowego, hodowców i producentów świń, z informacją o konieczności zgłaszania każdego przypadku padnięcia świń i dostarczanie padłych zwierząt do zakładu utylizacyjnego, przekazał również treść rozporządzenia Wojewody Lubelskiego z dnia 7 sierpnia 2013 r. Również w dniu 22.11.2013 r. PLW przekazał ww. podmiotom treść rozporządzenia Wojewody Lubelskiego z dnia 20 listopada 2013 r.

¹⁷ Informację przesłano do 35 hodowców i producentów świń, Burmistrza Włodawy, do dyrekcji Poleskiego Parku Narodowego w Urszulinie, wójtów gmin powiatu włodawskiego, Powiatowego Biura ARiMR, Starostwa Powiatowego, Powiatowego Zespołu Doradztwa Rolniczego.

(dowód: akta kontroli str. 200-206, 221, 270-274)

PIW prowadził rejestr padłych świń (19.08.2013 r. - 27.04.2014 r.), w którym odnotowywano liczbę padłych sztuk oraz wielkość i numer stada. W każdym przypadku objawów nasuwających podejrzenie ASF, gdy odsetek padłych zwierząt przekraczał wartości określone w rozporządzeniach Wojewody Lubelskiego pobierano próbki, zwłaszcza w gospodarstwach o małej liczbie świń w stadzie. Na podstawie rejestru padłych świń ustalono, że w dużych stadach (powyżej 50 szt.) nie było upadków przekraczających 5% tuczników, 10% warchlaków i 20% prosiąt.

Według zbiorczego zestawienia padnięć świń w liczbie równej lub przekraczającej 10% zwierząt w danej siedzibie stada w I kwartale 2014 r., przekazanego przez ARiMR do PIW w wymienionym okresie padło siedem świń z pięciu stad¹⁸. W dwóch stadach (039537152-001; 057861701-001) pobrano próbki od wszystkich świń pozostałych przy życiu i wysłano do PIW-PIB w Puławach. W jednym przypadku wszczęto dochodzenie epizootyczne i zbadano trzy świny pozostałe w stadzie (038306520-001), świny nie wykazywały żadnych objawów klinicznych choroby zakaźnej¹⁹. W stadzie 034107073-001 liczącym w danym okresie powyżej 500 szt., odsetek padniętych świń wyniósł ok. 0,2%.

(dowód: akta kontroli str. 222-231, 284)

Zgodnie z rozporządzeniami Wojewody Lubelskiego pobierano próbki do badań w kierunku ASF (od lipca do końca roku 2013 pobrano 37 próbek krwi od świń żywych i 18 próbek narządów wewnętrznych od świń padłych, w styczniu i lutym 2014 r. od dwóch świń żywych).

(dowód: akta kontroli str. 207-208)

W okresie obowiązywania rozporządzeń Wojewody Lubelskiego wydano 618 świadectw zdrowia dla 14.734 świń. Analiza 46 (7,4%) świadectw wykazała, że były one wystawione zgodnie z rozporządzeniami Wojewody Lubelskiego.

(dowód: akta kontroli str. 250-251)

W ramach kontroli dobrostanu u właścicieli świń sprawdzano m.in.:

- wyłożenie mat dezynfekcyjnych w liczbie zapewniającej zabezpieczenie wejść i wjazdów do gospodarstwa w przypadku wystąpienia zagrożenia epizootycznego,
- trzymanie świń w zamknięciu w pomieszczeniach gospodarskich,
- czy ilość środków dezynfekcyjnych jest w wystarczającej ilości do przeprowadzenia doraźnej dezynfekcji.

(dowód: akta kontroli str. 275-277)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej obszarze stwierdzono, że niepobrano i niezbadano próbek od świń poddanych ubojowi na użytek własny w gospodarstwach, co było wymagane przez ust. 3.2.2. pkt 3 załącznika do rozporządzenia w sprawie wprowadzenia Programu wczesnego wykrywania ASF.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Rejestr podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną nie zawierał w sześciu przypadkach (2,7%) informacji określonej w art. 11 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, tj. jakich zwierząt dotyczy prowadzona działalność.

W ocenie NIK nie uwzględnia przy tym faktu, że zgodnie z art. 4 ust. 1 i 2 wymienionej ustawy, podmiot prowadzący działalność nadzorowaną, jest

¹⁸ 039537152-001; 057861701-001; 038306520-001; 028592514-001; 034107073-001.

¹⁹ Protokół z dochodzenia epizootycznego i badań zwierząt sporządzony w dniu 31.03.2014 r.

obowiązany spełniać wymagania weterynaryjne określone dla danego rodzaju i zakresu prowadzonej działalności nadzorowanej oraz środków transportu, będących przedmiotem działalności nadzorowanej lub wykorzystywanych do jej prowadzenia, których brak może utrudniać ocenę spełnienia wymagań weterynaryjnych, zdrowotnych, higienicznych, sanitarnych, organizacyjnych, technicznych lub technologicznych, zabezpieczających przed zagrożeniem epizootycznym, epidemicznym lub zapewniającym właściwą jakość produktów.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

2. Działania PLW we Włodawie po stwierdzeniu wirusa ASF na terenie Polski.

2.1. PLW zwrócił się 8.01.2014 r. do Biura Powiatowego ARIMR z wnioskiem o aktualizację danych bazy SIRZ na potrzeby PIW. W dniu 13.01.2014 r. baza została zaktualizowana.

(dowód: akta kontroli str. 163)

W dniu 24.02.2014 r. PLW nakazał przeprowadzenie spisu świń we wszystkich gospodarstwach powiatu włodawskiego, połączonego z badaniem klinicznym, ze szczególnym uwzględnieniem objawów sugerujących wystąpienie ASF. Spis z natury oraz badania kliniczne świń, przeprowadzili w dniach 27.02.2014 r. – 7.03.2014 r. lekarze weterynarii niebędący pracownikami Inspekcji, na podstawie upoważnień PLW i zawartych umów²⁰.

(dowód: akta kontroli str. 164-172, 209-211, 252-265, 275-277)

PLW w dniach 27.02.2014 r. do 31.03.2014 r. wydał 24 pozwolenia i świadectwa zdrowia dla świń przemieszczanych do rzeźni (dla 1.805 szt.) poza obszar objęty ograniczeniami (poza obszar powiatu włodawskiego) i 15 pozwoleń i świadectw zdrowia dla świń przeznaczonych do uboju (dla 362 szt.) przemieszczanych do rzeźni w obszarze objętym ograniczeniami (na terenie powiatu włodawskiego).

Wydawanie świadectw PLW rozpoczął 27.02.2014 r., wcześniej świadectwa nie były wystawiane, ponieważ właściciele świń nie składali wniosków.

W I kwartale 2014 r. poza teren RP świny z powiatu włodawskiego nie były przemieszczane.

(dowód: akta kontroli str. 173-174, 266-267, 275-277)

Analiza 25 pozwoleń i 25 świadectw zdrowia dla świń przeznaczonych do uboju (wydanych w I kwartale 2014 r.) wykazała, że w dwóch przypadkach w świadectwach zdrowia dla świń przeznaczonych do uboju nie podano numeru rejestracyjnego środka transportu wymaganego przez § 1 ust. 3 pkt 7 rozporządzenia z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem u dzików afrykańskiego pomoru świń²¹ (dalej: „rozporządzenie z dnia 26 lutego 2014 r.”). W pozostałych przypadkach świadectwa zawierały wszystkie elementy wymagane przez wymienione rozporządzenie z dnia 26 lutego 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 216-217)

²⁰ Skontrolowano 887 stad, 957 knurów i loch, 7.631 tuczników (powyżej 30 kg), 4.571 warchlaków i 1.363 prosięta.

²¹ Dz. U. poz. 247 ze zm.

PLW wyjaśnił, że świadectwa w których nie podano numeru rejestracyjnego środka transportu świń, dotyczą przyczep rolniczych i innych środków transportu nie posiadających takich numerów.

(dowód: akta kontroli str. 209-215)

W jednym przypadku świadectwo zdrowia dla świń przeznaczonych do uboju z dnia 28.02.2014 r. nr 0619/3639 (stado nr PL040159682-001) zostało wystawione na 120 szt., natomiast pozwolenie nr PIW-zak.92.2014 na 110 szt. Według § 3 ust. 4b rozporządzenia z dnia 26 lutego 2014 r. w pozwoleniu określa się maksymalną liczbę świń. PLW wyjaśnił, że liczba 120 świń widniejąca na świadectwie zdrowia nr 0619/3639 została wpisana przez lekarza weterynarii przez pomyłkę, do rzeźni oddano 100 szt. świń.

(dowód: akta kontroli str. 233, 268-269)

W okresie od 26 lutego do 31 marca 2014 r. właściciele nie przemieszczali świń z terenu powiatu włodawskiego do rzeźni położonych na terenie uznanym za obszar zakazony²² w województwie podlaskim, mazowieckim oraz powiecie białskim (ziemskim i grodzkim).

(dowód: akta kontroli str. 218)

Właściciele świń przemieszczanych z terenu powiatu włodawskiego (obszar objęty ograniczeniami) poza ten teren (uznany za wolny od ASF), posiadali zgodę powiatowego lekarza weterynarii na terenie którego (wg właściwości) znajdowała się rzeźnia, stosownie do § 3 ust. 3 rozporządzenia z dnia 26 lutego 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 275-277)

W okresie od 26 lutego do 25 maja 2014 r. był jeden przypadek przemieszczania dwóch świń do gospodarstwa w powiecie włodawskim (stado nr 065975846-001). Świnie zostały przemieszczone z powiatu parczewskiego ze stada nr 062058406-001. Przemieszczane świnie posiadały świadectwo nr 19154/06/13 wystawione przez PIW w Parczewie z dnia 12.03.2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 285-288)

2.2. Od stycznia 2014 r. do 30.09.2014 r. na terenie powiatu włodawskiego badaniami laboratoryjnymi objęto cztery gospodarstwa, wykonano 24 badania (u 13 świń). Koszt tych badań wyniósł 3.922 zł. W wymienionym okresie pobrano 431 prób od dzików na łączną kwotę 78.413 zł.

(dowód: akta kontroli str. 232)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W dwóch świadectwach (8% badanych) zdrowia dla świń przemieszczanych do rzeźni, nie podano numeru rejestracyjnego środka transportu wymaganego przez § 1 ust. 3 pkt 7 rozporządzenia z dnia 26 lutego 2014 r. Prawidłowo wypełnione świadectwo jest źródłem informacji o przemieszczanych zwierzętach, szczególnie ważne na obszarze objętym ograniczeniami.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

²² Załącznik do decyzji wykonawczej Komisji z dnia 12 marca 2014 r. nr 2014/134/UE (Dz. U. UE. 2014.74.63).

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²³, wnosi o: przeprowadzanie badań we wszystkich przypadkach przewidzianych w Programie wczesnego wykrywania ASF.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

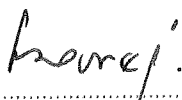
Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, dnia 5 grudnia 2014 r.

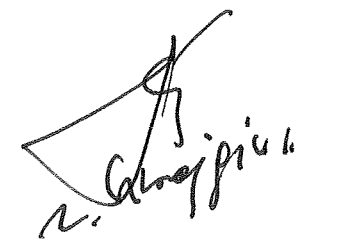
Dariusz Barej

specjalista k.p.

.....
podpis

Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Lis

.....
podpis

Doradca Prawny
w Delegaturze Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
mgr Sławomir Dąbrowski
Radca Prawny

²³ Dz. U. z 2012 r., poz.82.